

РАЗДЕЛ 5

Списък на целите за опазване на околната среда

Раздел 5 към ПУРБ 2022 – 2027 г. за ДРБУ съдържа актуализирани цели за опазване на околната среда (екологични цели)

Екологични цели са актуализирани по отношение на повърхностните и подземните води, както и по отношение на зоните за защита на водите. Планираните цели за опазване на околната среда са насочени към:

- предотвратяване на влошаването и постигане на добро състояние на подземните и повърхностните води;
- постигане на целите на законодателството, по силата на което е определена или обявена зоната за защита на водите.

При актуализацията на екологичните цели са приложени:

- Методика за прилагане на изключенията по чл. 156 в -156 е от Закона за водите;
- Подход за определяне/актуализиране на зони за защита на водите съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 – 4 от Закона за водите и техните екологични цели;
- Критерии и подходи за определяне на зони за защита на водите и техните цели, свързани с воднозависими видове и местообитания;
- Ръководства от общата стратегия за прилагане на Рамковата директива за водите (РДВ).

Съгласно чл. 4 от РДВ, срокът за постигане на целите за опазване на околната среда е 2015 г. Допускат се изключения от така определените цели, и от сроковете за тяхното постигане, без това да се счита за нарушение на РДВ и Закона за водите (ЗВ).

При актуализацията на екологичните цели за ДРБУ, съгласно изискванията на РДВ, ЗВ и подхода описан в методиката, в ПУРБ 2022 – 2027 г. е направена обосновка на причините/обстоятелствата за всяко водно тяло, когато е в изключение от постигане на добро състояние.

Включени са специфични и подробни цели на опазване на защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000, утвърдени със заповеди на министъра на околната среда и водите по реда на чл. 12а от Закона за биологичното разнообразие, които са определени и като зони за защита на водите по чл. 119а, ал.1, т. 5 от ЗВ.

Съдържание

5.1. Актуализация на целите за опазване на околната среда за повърхностните водни тела	5
5.1.1. Определяне на целите за опазване на околната среда за повърхностните водни тела	6
5.1.2. Изключения от постигане на целите за опазване на околната среда за повърхностните водни тела	7
5.1.3. Планирани изключения съгласно чл. 156е от Закона за водите	8
5.1.4. Съгласуване на целите за повърхностните води с целите при управлението на риска от наводнения	12
5.2. Актуализация на целите за опазване на околната среда на подземните водни тела	14
5.2.1. Определяне на целите за опазване на околната среда за подземните водни тела	14
5.2.2. Изключения от постигане на целите за опазване на околната среда за подземните водни тела	15
5.3. Актуализация на целите за опазване на околната среда на зоните за защита на водите	17
5.3.1. Цели за опазване на околната среда на зони за защита на води предназначени за питейно-битово водоснабдяване	17
5.3.2. Цели за опазване на околната среда на зони за отдих, водни спортове и/или за къпане	19
5.3.3. Цели за опазване на околната среда на зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи	19
5.3.4. Цели за опазване на околната среда на зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	20
5.3.5. Цели за опазване на околната среда на защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване	20
5.4. Оценка на степента на изпълнение на целите от втория план и анализ на причините за непостигането им	22
5.4.1. Изпълнение на целите за опазване на околната среда за повърхностни водни тела	22
5.4.2. Изпълнение на целите за опазване на околната среда за подземни водни тела	22
5.4.3. Изпълнение на целите за опазване на околната среда за зоните за защита на водите	24

Цели за опазване на околната среда (екологични цели) при управление на водите и сроковете за постигането им се определят в чл. 4 на РДВ, респ. чл. 156а, ал. 1 от ЗВ. Екологични цели се определят/актуализират по отношение на повърхностните и подземните води, както и по отношение на зоните за защита на водите. Планирането на целите за опазване на околната среда следва да е насочено към: предотвратяване на влошаването и постигане на добро състояние на подземните и повърхностните води; постигане на целите на законодателството, по силата на което е определена или обявена зоната за защита на водите. В случаите, когато за едно водно тяло са поставени повече от една цел, се приема най-строгата.

Съгласно чл. 4 от РДВ, срокът за постигане на целите за опазване на околната среда е 2015 г. Допускат се изключения от така определените цели, и от сроковете за тяхното постигане, без това да се счита за нарушение на РДВ или на ЗВ. В чл. 156в - 156е от ЗВ (чл. 4.4 - чл. 4.7 от РДВ) са регламентирани случаите, в които се допускат изключения:

- удължаване на сроковете за етапно постигане на целите за опазване на околната среда;
- определяне на по-малко строги цели за опазване на околната среда;
- временно влошаване на състоянието на водните тела, в резултат от естествени или непреодолими причини/обстоятелства, които не са могли да бъдат предвидени;
- непостигане на добро състояние поради ново изменение на физичните характеристики на повърхностното водно тяло в резултат на нови дейности за устойчиво човешко развитие със социално-икономически ефект или непостигане на добро състояние на подземните води поради изменение на нивото им.

При удължаване на сроковете, за етапно постигане на екологичните цели, следва да се има предвид, че крайния срок за постигане на добро състояние на водите съгласно РДВ е 2027 г. Директивата продължава да се прилага и след 2027 г., като задължението за актуализация на ПУРБ за следващи планови периода продължава, респ. планиране и прилагане на актуализирани програми от мерки за постигане на екологичните цели. В тази връзка прилагането на удължени срокове, за етапно постигане на целите за опазване на околната среда, може да се прилага до 2027 г., освен в случаите когато природните условия са такива, че целите не могат да бъдат постигнати в рамките на този период.

Необходимостта от удължаване на времето за постигане на екологичните цели след 2027 г., поради причина, че необходимите мерки за постигане на целите, било защото разходите за изпълнение трябва да бъдат разпределени в няколко цикъла на планиране (непропорционални разходи), или поради сложността на мерките е необходимо повече време за да ги реализират (техническа осъществимост), е неприложимо при актуализация на ПУРБ 3. Това допълнително време за предприемане на всички необходими мерки за постигане на целите е ограничено в директивата до две допълнителни актуализации на плановете, т.е. до 2027 г.

При актуализацията на екологичните цели отново е приложена „Методика за прилагане на изключенията по чл. 156 в -156 е от Закона за водите“ (публикувана в ДВ, бр. 55 от 19.07.2016г.).

Методиката беше разработена и приложена в ПУРБ 2016 – 2021 г. По- подробна информация за методиката е налична в Раздел 5 към предходния план. Методиката представя възможността за прилагане на изключенията от целите, сроковете за тяхното постигане и начина на прилагане на изключенията. Подробна информация за основанията и условията за прилагане на изключения от постигане на добро състояние е представена в *Приложение 5.1.0 Основания и условия за прилагане на изключения от постигане на добро състояние* и *Приложение 5.1.0.1 Типовете обосновки и приложимостта им за различните видове изключения, съгл. чл.6 (1) от Методика за прилагане на изключенията* към предходния план.

Освен горесцитираната методика при актуализацията на плана, по отношение на прилагане на изключенията, са приложени и ръководства от общата стратегия за прилагане на РДВ от 2017 г.: прилагане на природни условия във връзка с планиране на изключенията и пояснения; прилагане на удължени срокове, относно крайния срок до 2027 г. за постигане на добро състояние на водите; нови модификации на физическите характеристики на повърхностните водни обекти, промени в нивото на подземните водни обекти или нови устойчиви човешки дейности по развитието.

Актуализацията на целите за опазване на околната среда, е извършена след обстоен преглед и анализ на степента на изпълнение планираните цели, към предходния планов период. По- подробна информация за извършената оценка за повърхностните и подземните води, както за зоните за защита на водите е налична в т. 5.4 към раздела.

При актуализацията на екологичните цели за ДРБУ, съгласно изискванията на РДВ и ръководствата от общата стратегия за прилагане на директивата, ЗВ, и подхода описан в методиката, в ПУРБ 2022 – 2027 г. отново е включена обосновка на причините/обстоятелствата за всяко водно тяло, когато е в изключение от постигане на добро състояние. Това задължение е и в изпълнение на бележки и препоръки на Европейската комисия (ЕК), при оценка на предходния план по отношение на обосновка на изключенията (член 4, параграфи 4, 5 и 7 от РДВ) – изрично да са посочени и обяснени причините за всяко приложено изключение, вкл. позовавания или препратки към по- подробни доклади/проучвания за оценка на въздействието в това отношение.

5.1. Актуализация на целите за опазване на околната среда за повърхностните водни тела

Целите за опазване на околната среда при повърхностните води по отношение на количеството и качеството на водите се определят за (чл. 156а, ал. 1, т. 1 от ЗВ): предотвратяване влошаването на състоянието на всички повърхностни водни тела; опазване, подобряване и възстановяване на всички повърхностни водни тела за постигане на добро състояние на водите; опазване и подобряване качеството на водите във всички изкуствени и силно модифицирани водни тела и постигане на добър екологичен потенциал и добро химично състояние на повърхностните води; предотвратяване, прогресивно намаляване и прекратяване наведнъж или на етапи на замърсяването от емисии, зауствания и изпускания на приоритетни и приоритетно опасни вещества.

5.1.1. Определяне на целите за опазване на околната среда за повърхностните водни тела

Актуализацията на целите за опазване на околната среда на повърхностните води е извършена на база:

- Актуални оценки на екологично и химично състояние на водните тела, вкл. определяне на показатели с отклонения от СКОС. За всяко повърхностно водно тяло е направен анализ за констатираната промяна в екологичното и химичното състояние по показатели за качество;
- Отчитане степента на изпълнението на планираните в предходния ПУРБ цели и изключения от постигането им. За всяко повърхностно водно тяло е направен анализ за изпълнени/неизпълнени цели по отделните показатели за качество към 2021 г. или по-рано.

Въз основа на гореописания анализ са планирани актуални екологични цели както следва:

- За повърхностните водни тела в добро екологично състояние (добър екологичен потенциал) и добро химично състояние са планирани следните цели за опазване на околната среда: към 2027г. и след 2027г. : „Предотвратяване на влошаването и запазване на добро екологично и химично състояние“ и „Предотвратяване на влошаването и запазване на добър екологичен потенциал и добро химично състояние“.

- За повърхностните водни тела в по-ниско от добро екологично състояние (по-нисък от добър екологичен потенциал) и/или недостигащи добро химично състояние са планирани следните цели за опазване на околната среда:

✓ към 2027 г. и след 2027 г. - в зависимост от обосноваване на изключение от постигане на целите, например:

- за повърхностно водно тяло в по-ниско от добро екологично състояние/по-нисък от добър екологичен потенциал и добро химично състояние: „Постигане на СКОС за добро/умерено екологично състояние (добър/умерен екологичен потенциал) /по показателите с отклонения или за показателите с отклонения коригирани с фоновата концентрация/ до 2027г. Предотвратяване влошаване на екологичното състояние/екологичния потенциал по останалите елементи за качество. Предотвратяване на влошаването и запазване на добро химично състояние“;

- за повърхностно водно тяло в по-ниско от добро екологично състояние/по-нисък от добър екологичен потенциал и непостигащо химично състояние: „Постигане на СКОС за добро/умерено екологично състояние (добър/умерен екологичен потенциал) /по показателите с отклонения или за показателите с отклонения коригирани с фоновата концентрация / до 2027г. Предотвратяване влошаване на екологичното състояние/екологичния потенциал по останалите елементи за качество. Намаляване на концентрацията на показателите с отклонение от СКОС до 2027 г./ Постигане на СКОС за добро химично състояние (за показателите с отклонения) до 2027г.или след 2027 г. Предотвратяване на влошаването и запазване на добро химично състояние по останалите елементи за качество“.

В Приложение 5.1.1 са представени актуализираните цели за опазване на околната среда на повърхностните водни тела в Дунавски РБУ, въз основа на подробен анализ за степната на изпълнение на планираните цели към предходния план.

5.1.2. Изключения от постигане на целите за опазване на околната среда за повърхностните водни тела

При актуализацията на ПУРБ 2022 - 2027 са планирани изключения от постигане на целите за опазване на околната за 137 бр. водни тела:

- за удължаване на сроковете за етапно постигане на целите за опазване на околната среда (чл. 156в от ЗВ/4.4 от РДВ) 128 бр. повърхностни водни тела;
- за удължаване на сроковете за етапно постигане на целите за опазване на околната среда и определяне на по-малко строги цели за опазване на околната среда (чл.156в и чл. 156г от ЗВ/4.4 и 4.5 от РДВ) - за 5бр. повърхностни водни тела.
- за по-малко строги цели за опазване на околната среда (чл. 156г от ЗВ/4.5 от РДВ) - за 4 бр. повърхностни водни тела.

Изключенията са планирани за всеки показател, който не постига добро състояние.

Общият брой на тела в изключение е повишен в сравнение с ПУРБ 2016 – 2021 г., но не следва да се разглежда, като влошаване на състоянието на водните тела, тъй като в голяма степен повишението се дължи на:

- подобряване на мониторинга на водните тела
- валидирането на границите на типовете на повърхностните водните тела
- финализираната класификационна система за оценка на екологичното състояние по биологични и физико-химични елементи за качество

„Валидиране на типологията и класификационната система в България за оценка на екологичното състояние на повърхностни водни тела от категории „река“, „езеро“ и „преходни води“ е дейност, извършена за актуализацията на ПУРБ 2022 - 2027 г. в рамките на споразумение с МБВР за предоставяне на консултантски услуги в подкрепа на изготвянето на ПУРБ за България.

В ПУРБ 2016 - 2021 г. 41 бр. водни тела са били в неизвестно екологично състояние, 85 бр. са били в неизвестно в химично състояние. За общо 77 бр. водни тела за оценки на състоянието (екологично и химично) е използван подхода за групиране (не са имали данни от мониторинг).

В ПУРБ 2022 - 2027 г. се констатирана подобрение на състоянието на редица показатели. Подробна информация за подобрението на отделните показатели е налична в **Приложение 5.1.2.**

При актуализацията на ПУРБ 2022 - 2027 г. са преразгледани обосновките при прилагането на изключения от постигане на целите за опазване на околната среда, като са отчетени:

- наличието на необходимите условия за прилагане на изключения съгласно изискванията на ЗВ и РДВ, национална *Методика за прилагане на изключенията съгл. 156в÷156е от ЗВ* и ръководствата от общата стратегия за прилагане на РДВ;
- преглед на изпълнението на планираните във втория ПУРБ мерки;
- оценката на състоянието на повърхностните водни тела по отделните показатели;
- наличието на актуална информация за причините за непостигане на целите.

При обосновките посочени в **Приложение 5.1.2** са използвани налични източници, в т. ч.:

- Оценка на екологичната среда и риска на река Тимок.
- Инвестиционно предложение (ИП) за *Изграждане на пречиствателно съоръжение за третиране на водите от дренажна отводнителна галерия на к. 840 м и водите покрай контролно-пропускателния пункт на Рудник „Елаците“*.
- План за управление на поддържан резерват „Сребърна“, утвърден със Заповед № РД-565/13.10.2016г. на МОСВ (ДВ, бр.87/2016г.).
- Замърсяване на река Огоста с арсен: връзка между биогеохимичните процеси в почвите на заливните тераси и речната динамика.
- Актуализация на фоновите стойности при повърхностните води (повече информация е налична в Раздел 4 към плана).

В **Приложение 2.2.8** към Раздел 2 на плана е представена информация движещи сили и въздействия възпрепятстващи постигането на добро състояние при повърхностните води.

5.1.3.Планирани изключения съгласно чл. 156е от Закона за водите

Проверка за потенциални изключения съгласно чл. 156е от Закона за водите за дейности свързани със защита от наводнения

Във връзка с очаквани изменения на физичните характеристики, в резултат на дейности свързани със защита от наводнения, е направена проверка за влиянието на планираните в ПУРН 2022 – 2027 г. за ДРБУ мерки върху повърхностните водни тела, попадащи в Райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). Направена е оценка на очакваната степен на засягане на водните тела при реализация на мерките в ПУРН 2022 – 2027 г. за ДРБУ, вкл. преценка на основанията за прилагане на изключения от постигане на екологичните цели в резултат на новите физични модификации, планирани в плана.

За изпълнението на приоритетите и целите за намаляване на риска от наводнения, ПУРН съдържа програма от мерки, част от които, предвиждат структурни дейности по изграждането на нова или реконструкция на съществуваща инфраструктура (особено в урбанизирани територии), което би могло да доведе до влошаване на състоянието или да предотврати постигането на добро състояние в едно или повече водни тела. Дейностите за намаляване на риска от наводнения са в

интерес на обществото и при правилно планиране на мерките, постигнатите ползи за човешкото здраве и за устойчивото развитие на обществото като цяло превишават ползите за околната среда от постигането на целите съгласно ПУРБ. Това дава основание за водните тела, в границите на които ще бъдат планирани структурни мерки, причиняващи физически модификации, при необходимост да се планират изключения от постигане на целите за опазване на околната среда на основание чл. 156 е от ЗВ.

Цялостната оценка на мерките в ПУРН 2022 - 2027 г. в ДРБУ показва, че в Програмата от мерки на плана не са предвидени структурни дейности, които биха могли да доведат до нови сериозни физически модификации в характеристиките на водните тела и до изключения по чл. 156е на ЗВ. Голяма част от структурните мерки в ПУРН се отнасят до вече изградена инфраструктура и няма да предизвикат нови физически модификации. В резултат на анализа не са определени повърхностни водни тела, попадащи в РЗПРН, в които в следствие от прилагане на ПУРН 2022 – 2027 г. за ДРБУ ще настъпят значителни физични изменения, възпрепятстващи постигането на добро екологично състояние.

Въпреки това, по реда на националното законодателство, всяко инвестиционно намерение, за което се издава становище за допустимост на основание чл. 155, ал. 1, т. 23 от ЗВ, се оценява индивидуално по отношение въздействието му върху повърхностните и подземните води и допустимостта му спрямо целите и мерките за постигане на добро състояние на водните тела, определени в ПУРБ и ПУРН.

Съгласно извършената Екологична оценка на ПУРН, в плана са предвидени и смекчаващи мерки за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни въздействия от изпълнението на дейностите в плана, които задължително се прилагат при изпълнение на структурни дейности и мероприятия за намаляване риска от наводнения.

Проверка за потенциални изключения съгласно чл. 156е от Закона за водите за бъдещите инфраструктурни проекти, които биха могли да доведат до физични модификации

Във връзка с приложимостта на изключения по чл. 156е от ЗВ, респ. анализ на бъдещи инфраструктурни проекти за потенциални нови изменения на физичните характеристики на повърхностни водни тела, е разгледан проект „Подобряване на условията за корабоплаване в общия българо – румънски участък на река Дунав“ (FAST Danube).

Проектът се планира да се изпълнява съвместно между Изпълнителната агенция „Проучване и поддържане на р. Дунав“ и Речната администрация на долен Дунав – Галац, Румъния. Проектът обхваща общия българо-румънски участък на от р. Дунав (между ркм 863 и ркм 375). Целта е осигуряване на оптимални условия за корабоплаване през цялата година, като ще се търсят дългосрочни устойчиви технически решения, осъществими от техническа и икономическа гледна точка и с възможно най-малко въздействия върху околната среда.

В рамките на процедурата по оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС), за ИП „Подобряване на условията за корабоплаване в общия българо – румънски сектор на река Дунав“ (проект FAST Danube), е изготвен доклад. Предвидените в ИП дейности представляват

интервенция в трансграничното повърхностно водно тяло – р. Дунав, поради което е възможно да се създаде риск за възпрепятстване изпълнението на поставените екологични цели. В ДОВОС са описани вероятните значителни въздействия на проекта върху повърхностните и подземните води, включително трансгранично въздействие, което ще окажат дейностите – капитално драгиране (пренасочване на фарватера), поддържащо драгиране и депониране на материали от драгирането в реката (площадки за депониране на драгирани материали); строителство на бунни, шеврони, брегоукрепване, нови острови и/или удължаване на съществуващи острови.

С оглед оценка на необходимостта от прилагане на процедурата, съгласно член 4, параграф 7 на РДВ е възложено изготвяне на отделен доклад „Проучване за оценка на въздействието върху водните тела“. Същият е изготвен като част от доклада за ОВОС, но съдържа подробна оценка на потенциалното въздействие върху качеството на водите на трансграничното водно тяло. Целта на доклада е да направи анализ дали планираните дейности в проекта са в съответствие с целите на РДВ за постигане на добро състояние на всички водни тела, както и да се предотвратят нови дейности, потенциално причиняващи влошаване на тяхното състояние.

Доклад „Проучване за оценка на въздействието върху водните тела“ е съобразен с изискванията и насоките на РДВ, ЗВ, Ръководен документ № 36 относно *Изключения от екологичните цели, съгласно член 4, параграф 7* от общата стратегия за прилагане на РДВ и националната Наредба № 1 от 1.07.2016 г. за одобряване на Методика за прилагане на изключенията по чл. 156б – 156е от ЗВ. Потенциалната промяна на състоянието, причинена от всяка от интервенциите на проект FAST Danube е оценена в този доклад, в т.ч.:

- Идентифицирани са водните тела, за които има вероятност да бъдат засегнати при реализация на проекта, като за тях са разгледани възможните потенциални въздействия върху състоянието, планираните екологични цели и мерки за тяхното постигане, съгласно действащите Планове за управление на водите, спрямо характеристиките на планираните дейности. Анализирани са възможните потенциални промени на хидроморфологичните условия на повърхностното водно тяло р. Дунав от планираните за изпълнение дейности в проекта;
- Характеризирани са потенциалните интервенции от изпълняваните дейности в зоните за защита на водите, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове и са разгледани възможните потенциални въздействия и негативни последици върху зоните за защита на водите, според спецификите на зоните и предмета на тяхната защита;
- Разгледани и анализирани са потенциалните въздействия върху отделните показатели за качество, въз основа на които се оценява екологичното състояние/потенциал и химичното състояние, съответно хидроморфологични елементи за качество, физико-химични елементи за качество, биологични елементи за качество, приоритетни и приоритетно опасни вещества. Причинно-следствените връзки са разгледани на ниво елементите за качество в следствие на реализация на проекта, вкл. кумулативния ефект с други проекти (одобрени/разширени или в процес на одобрение) за идентифицираните повърхностни водни тела, както и потенциалния ефект върху хидроморфологичните или физико-химичните параметри може да се отрази на биологичните елементи за качество;

- Анализирани са отделно причинно-следствените връзки и потенциалния кумулативен ефект от проект FAST Danube и други проекти върху идентифицираните повърхностни водни тела на ниво елементи за качество, и зоните за защита;
- Въз основа на горецитираните анализи, свързани с оценките на въздействие върху идентифицираните повърхностни водни тела и зони за защита на водите, вкл. кумулативно въздействие, е определена областта на приложимост на чл. 4, параграф 7 от РДВ. Анализирани са само елементите за качество, за които е установено причинно-следствените връзки, респ. които могат да бъдат потенциално засегнати от изпълнение на планираните дейности в проекта;
- Планирана е програма за мониторинг на въздействието на проекта върху идентифицираните повърхностни водни тела - мониторингови дейности за въздействието на изградените съоръжения върху околната среда и хидроморфологичните условия. Получената информация ще е индикация за необходимост от предприемане на решение за смекчаване на въздействието върху околната среда.

Оценката се основава на набор от различни видове данни с максимално ниво на детайлност, за да се определят съответните базови, съществуващи условия за водните тела, които вероятно ще бъдат засегнати и от проекта. Извършена е оценка на въздействието само за интервенциите, предвидени в този проект, а след това – кумулативното му въздействие с други проекти. Планирана е програма за мониторинг на въздействието на проекта върху водните тела, която има за цел да проследи развитието на определени параметри на РДВ в работната зона за този проект преди, по време и след изпълнението на работите за подобряване на условията за корабоплаване по река Дунав по протежение на този сектор. Тя ще бъде изпълнявана и актуализирана през цялото времетраене на проектираните работи и за период от две години след тяхното завършване. Данните относно ситуацията преди започване на работите (съществуващо състояние) ще бъдат отправна точка за сравнение на данните, получени по време и след изпълнението на работите. Тези данни все още трябва да бъдат събрани и обединени по начин, който да образува ясно и прозрачно съществуващо (базово) състояние на околната среда. Тази програма за мониторинг е от предимно оперативен тип. Получената информация може да предложи някакво решение за смекчаване на въздействието върху околната среда, което може да бъде взето предвид от инженерите.

Заключението от доклада „Проучване за оценка на въздействието върху водните тела“ е следното: *„В резултат от направената оценка не се идентифицират въздействия от проекта на ниво водното тяло, които да доведат до промени във водните нива, различни от такива, вписващи се в нормалните дневни флукутации на река Дунав, както и доведат до нарушаване на екологичния потенциал и химичното състояние на водното тяло и по този начин изпълнението на проекта не може да попречи на постигането на екологичните цели за водните тела RORW14.1_B3 - Dunarea - Portile de Fier II - Chiciu и BG1DU000R001 Дунав, съответно за RORW14.1_B3_BG1DU000R001. Не се предполагат въздействия от проекта, които могат да доведат до промяна както количествено и качествено на засегнатите подземни водни тела, така и да влошат екологичното състояние/потенциал и химичното състояние на повърхностните водни тела, притоци на река Дунав. Не се очакват въздействия върху водоизточници за питейно-битово водоснабдяване и санитарно-охранителните зони*

към същите. Не е установено кумулативно въздействие с други проекти, което да възникне на ниво водното тяло, и по този начин изпълнението на проекта не може да попречи на постигането на екологичните цели за BT RORW14.1_B3 - Dunarea - Portile de Fier II - Chiciu и BG1DU000R001 Дунав и съответно за RORW14.1_B3_BG1DU000R001.“.

Повече информация за изготвената оценка може да намерите в **Приложение 5.1.3.1** и на интернет страницата на МОСВ¹. Предвид заключенията в горесцитирания доклад, за повърхностно водно тяло с код BG1DU000R001 и име р. Дунав, няма основание да се планират потенциални изключения съгласно чл. 156е от ЗВ, поради реализацията на проект FAST Danube.

В ДРБУ не са идентифицирани други бъдещи инфраструктурни проекти, със стартирала процедурата по ОВОС, които могат да окажат потенциални нови изменения на физичните характеристики на повърхностни водни тела.

Възможни са потенциални изключения в ДРБУ съгласно чл. 156е от ЗВ в резултат на дейности, свързани с осигуряване на обществено питейно-битово водоснабдяване

Възможни са потенциални изключения в ДРБУ съгласно чл. 156е от ЗВ в резултат на дейности, свързани с осигуряване на обществено питейно-битово водоснабдяване (ПБВ), в райони с недостиг на вода. Например в следствие на реализация на планирана мярка DW_5 Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване, с действия към нея DW_5_4 Проучване и изграждане на нови водоизточници и съоръжения за водовземане, вкл. язовири за осигуряване на алтернативно и/или допълнително питейно водоснабдяване в райони, в които е констатиран недостиг на вода и DW_5_15 Изграждане на язовири за осигуряване на питейно-битово водоснабдяване на населението в райони, в които е констатиран недостиг на вода (в ПоМ с място на прилагане област Плевен, област Ловеч и област Габрово). В резултат на реализация на тези мерки/действия определени водни тела, в които ще се осъществят тези инфраструктурни проекти – изграждане на язовири за ПБВ на населението, биха могли да доведат до физични модификации. Към настоящия момент за тези бъдещи инфраструктурни проекти не е стартирала процедурата по ОВОС, респ. оценка на необходимостта от прилагане на процедурата, съгласно член 4, параграф 7 на РДВ.

5.1.4. Съгласуване на целите за повърхностните води с целите при управлението на риска от наводнения

Съгласно чл. 7 от Директива 2007/60/ЕО относно оценката и управлението на риска от наводнения, и чл. 146, ал. 1, т. 4 от ЗВ, при разработване на ПУРН се отчитат и целите за опазване на околната среда по отношение на количеството и качеството на водите. Планирането на дейности за намаляване на риска от наводнения е свързано с анализ на тяхното влияние върху целите на РДВ.

¹<https://www.moew.government.bg/bg/doklad-za-ovos-za-ip-podobryavane-na-usloviyata-za-navigaciya-v-obstiya-bulgaro-rumunski-uchastuk-na-r-dunav-rev-2-dekemvri-2023-s-vuzlojitel-izpulnitelna-agenciya-prouchvane-i-poddurjane-na-reka-dunav-za-bulgarskiya-uch-16275/>

Въздействието на мерките от ПУРН спрямо целите на РДВ е извършено на няколко етапа от разработването на плана:

- *При разработването на актуализирания каталог от мерки за намаляване на риска от наводнения*

- Всяка мярка, включена в Каталога **от мерки към ПУРН**, е оценена с оглед нейните ползи спрямо РДВ. Оценките са взети от последния Ръководен документ № 37 на Общата стратегия за изпълнение на РДВ, относно мерките за смекчаване на въздействието за силно модифицираните водни тела. За всяка мярка е зададена типова оценка на въздействието и с оглед нейните ползи за РДВ, както следва: „+ +“ = винаги положителни; „+“ = понякога положителни; „о“ = не оказва въздействие; „-“ = понякога отрицателни; „- -“ = винаги отрицателни.

За всяка мярка в Каталога от мерки е дадена оценка на следните нейни въздействия: хидроморфологични; химични; биологични.

В допълнение е оценена вероятността за задействане на чл. 4.7 от РДВ.

- *При оценката на мерките*

След избор на подходящи мерки за съответния РЗПРН, всяка мярка се оценява по отношение на свързаните с нея разходи и материални и нематериални ползи. Целта е да бъдат селектирани онези мерки, които носят по-висока полза за единица разход. Оценяването се извършва по правилата и критериите на национално утвърдена Методика за оценка на мерките, част от която е Мултикритериален анализ за оценка на нематериални ползи от прилагането на мерките. Важен критерий в него е „синергия на мярката с РДВ“. Този критерий показва дали изпълнението на мярката води до допълнителни ползи като реализиране целите на РДВ. Изпълнението на критерия позволява мярката да получи по-висока оценка и да бъде включена в Програмата от мерки за съответния район със значим риск.

- *При приоритизацията на мерките*

Тя има за цел да класира мерките в ПУРН, за да може да се планира разпределението на средствата във времето. Основен инструмент за приоритизиране на мерките е Мултикритериален анализ, който е съществена част от национално утвърдена Методика за оценка и приоритизиране на мерките в ПУРН. Сериозна тежест и значение сред критериите за приоритизиране на мерките има критерият „синергия с други финансови инструменти или инструменти за планиране“, който гарантира по-висок приоритет на мерките, които допринасят не само за постигане на целите на ПУРН, но и на други финансови инструменти или инструменти за планиране, в т.ч. ПУРБ и РДВ.

Една категория мерки в ПУРН имат изцяло положително въздействие върху целите на РДВ. Те имат множество ползи за качеството на водите, за природата и биологичното разнообразие, допринасят за регулиране на водния отток и за подхранване на подземните води в райони с недостиг на вода.

Една част от тях са характерни предимно за извън урбанизирани територии и са насочени към естествена водна ретензия, например чрез повторно свързване на заливната равнина с реката, като по този начин се увеличава капацитетът за водозадържане. Друга част от тях се прилагат предимно в урбанизираните райони: например намаляване на заплахата и риска от дъждовни

градски наводнения чрез използване на УОС, задържащи дъждовния отток и намаляващи риска от замърсяване в резултат на преливане на канализацията.

5.2. Актуализация на целите за опазване на околната среда на подземните водни тела

Целите за опазване на околната среда при подземните води по отношение на количеството и качеството на водите се определят за (чл. 156а, ал. 1, т. 2 от ЗВ): недопускане или ограничаване отвеждането на замърсители в подземните води и предотвратяване влошаването на състоянието на всички подземни водни тела; опазване, подобряване и възстановяване на всички подземни водни тела, осигуряване на баланс между водовземаването и подхранването на подземните води и постигане доброто им състояние; идентифициране и насочване в обратна посока на всяка значима и устойчива тенденция за повишаване на концентрацията на всеки замърсител с цел непрекъснато намаляване замърсяването на подземните води.

5.2.1. Определяне на целите за опазване на околната среда за подземните водни тела

Актуализацията на целите за опазване на околната среда на подземните води е извършена на база:

- Актуални оценки на състояние на водните тела, вкл. определяне на показатели с отклонения от СК. За всяко ПВТ е направен анализ за констатираната промяна в химичното състояние по показатели за качество;
- Актуални оценки на количественото състояние за всяко ПВТ (всички ПВТ в ДРБУ са оценени в добро количествено състояние в предходния и актуализирания план);
- Отчитане степента на изпълнението на планираните в предходния ПУРБ цели и изключения от постигането им. За всяко ПВТ е направен анализ за изпълнени/неизпълнени цели по отделните показатели за качество към 2021 г. или по-рано.

Въз основа на гореописания анализ са планирани актуални екологични цели както следва:

- За ПВТ в добро химично състояние и добро количествено състояние са планирани следните цели за опазване на околната среда: към 2027г. и след 2027г. : „Предотвратяване на влошаването и запазване на добро химично и количествено състояние“ .
- За ПВТ в лошо химично състояние и добро количествено състояние (всички ПВТ в ДРБУ са оценени в добро количествено състояние) са планирани следните цели за опазване на околната среда:

✓ към 2027 г. и след 2027 г. - в зависимост от обосноваване на изключение от постигане на целите, например:

- "1. Предотвратяване на влошаването и запазване на добро количествено състояние; 2. Постигане на СК за показател/показатели с отклонение за добро химично състояние до 2027 г.; 3. Предотвратяване влошаването и запазване на добро химично състояние по останалите показатели".

- "1. Предотвратяване на влошаването и запазване на добро количествено състояние; 2. Постигане на СК за показател/показатели с отклонение за добро химично състояние след 2027 г.; 3. Предотвратяване влошаването и запазване на добро химично състояние по останалите показатели".

В Приложение 5.2.1 са представени актуализираните цели за опазване на околната среда на ПВТ в Дунавски РБУ, въз основа на подробен анализ за степната на изпълнение на планираните цели към предходния план.

5.2.2. Изключения от постигане на целите за опазване на околната среда за подземните водни тела

Изключения от постигане на екологичните цели за добро химично състояние на подземните водни тела

Планираните изключения при подземните води от постигане на добро химично състояние в ПУРБ 2016 – 2021 г. са на основание чл.156в от ЗВ – за 22 ПВТ удължаване на сроковете за етапно постигане на целите за опазване на околната среда поради естествени и технически причини. Към 2021 г. за 12 ПВТ се е подобрило състоянието и те са оценени в добро химично състояние, респ. постигнали са екологичните цели преди планирания срок до 2027 г. При актуализацията на плана отново са приложени изключения за останалите 10 ПВТ на основание чл.156в от ЗВ поради естествени и технически причини, както следва:

- **Поддържане на удължените сроковете за етапно постигане на целите за опазване на околната среда, по причина, че „естествените условия не позволяват подобряване на състоянието на водното тяло в определения срок“ (чл.156в, т. 1, б. „в“) до 2027 г. – за 6 ПВТ.** Определените ПВТ са с отклонения предимно по показател нитрати – замърсител с антропогенен произход. Замърсяването е в резултат от активни земеделски дейности в миналото, и независимо, че влошаването е прекратено и е налице тенденция на подобряване, е необходим по-дълъг период от време за достигане на добро състояние. Тези ПВТ поддържат планираното изключение от предходния планов период, вкл. и по определения показател с отклонение от СК за добро химично състояние;

- **Поддържане на удължените за етапно постигане на целите за опазване на околната среда, по причина, че „необходимите подобрения могат да бъдат осъществени само на етапи за по-дълъг срок по причини от технически характер“ (чл.156в, т. 1, б. „а“) до 2027 г. – за 4 ПВТ.** За тези ПВТ има основание да считаме, че замърсителите са от естествен произход, но са

необходимими и допълнителни проучвания за доказването му. За тези ПВТ отново са планирани мерки за проучвателен мониторинг за доказване произхода на замърсителите и/или увеличаване на броя на пунктовете за мониторинг, с цел повишаване на достоверността на оценката за периода на третия ПУРБ. Тези ПВТ поддържат планираното изключение от предходния планов период, вкл. и по определения показател с отклонение от СК за добро химично състояние;

- **Планирани нови изключения за удължаване на сроковете за етапно постигане на целите за опазване на околната среда, по причина, че „естествените условия не позволяват подобряване на състоянието на водното тяло в определения срок“ (чл.156в, т. 1, б. „в“) до 2033 г. – за 2 ПВТ.** Планирани са нови изключения за констатираните показатели с отклонение, от СК за добро химично състояние при актуализация на оценката на състоянието на тези ПВТ.

Подробна информация и обосновка на причините/обстоятелствата за планираните изключения от постигането на целите за опазване на околната среда за ПВТ е представена в **Приложение 5.2.2**.

При обосновките посочени в **Приложение 5.2.2** са използвани налични източници (по-подробно описани в Раздел 2 и Раздел 4 към плана), в т. ч.:

- Хидрохимичен режим на подземните води в крайдунавските низини;
- Минералого-геохимични особености на възлицата от Софийската провинция;
- Типизация и разпространение на окислените сидеритни руди в находище Кремиковци;
- The Alpine manganese ores in Bulgaria – paleogeodynamic control;
- Актуализация на фоновите стойности при подземните води (повече информация е налична в Раздел 4 към плана).

В **Приложение 2.3.6** към Раздел 2 на плана е представена информация за движещите сили и въздействия възпрепятстващи постигането на добро химично състояние при подземните води.

Изключения от постигане на екологичните цели за добро количествено състояние на подземните водни тела

В ПУРБ 2016 – 2021г. всички ПВТ в ДРБУ са оценени в добро количествено състояние, респ. няма планирани изключения от постигане на целите по отношение на количественото състояние на подземните води.

След направената актуализация на оценката на количественото състояние на подземните води се установи, че в резултат на продължаване на предприетите мерки при прилагане на плана за предходните две цикъла, всички ПВТ отново са в добро количествено състояние. ПВТ в ДРБУ са постигнали целта за предотвратяване на влошаването и запазване на добро количествено състояние, и в актуализираният ПУРБ 2022-2027г. няма планирани изключения от постигане на целите по отношение на количественото състояние на ПВТ.

5.3. Актуализация на целите за опазване на околната среда на зоните за защита на водите

За зоните за защита на водите целите за опазване на околната среда се определят от законодателството, по силата на което е определена или обявена зоната – за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ); за отдих, водни спортове и/или за къпане; зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи; зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми; защитени територии и зони, определени или обявени за опазване на водозависими местообитания и биологични видове. Подробна информация за зоните за защита на водите е налична в Раздел 3 към плана.

В случаите, когато за едно водно тяло, което е определено като зона за защита за водите, са поставени повече от една цел се приема най-строгата.

При актуализацията на целите за опазване на околната среда на зоните за защита на водите отново са приложени следните национално съгласувани подходи към ПУРБ 2016 – 2021 г.: *Подход за определяне/актуализиране на зони за защита на водите съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 – 4 от Закона за водите и техните екологични цели²; Критерии и подходи за определяне на зони за защита на водите и техните цели, свързани с воднозависими видове и местообитания.³*

5.3.1. Цели за опазване на околната среда на зони за защита на води предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Цели за опазване на околната среда на зони за защита на повърхностни води, предназначени за ПБВ

Екологичните цели за зоните за защита на повърхностни води предназначени за ПБВ, съгласно горецитирания подход са:

- за зоните, определени в категория А1 или А2 - „Поддържане и предотвратяване влошаване състоянието на повърхностните води за пиене“;
- за зоната, определена в категория А3 – „Достигане на стойност по показател/показатели с отклонения, съответстващ на стандарта за качество на повърхностни води за пиене най-малко за категория А2“.

Актуализацията на екологичните цели на зоните за защита на води на повърхностни води, предназначени за ПБВ е извършена въз основа на направената им оценка на състоянието (категоризация) по основни физико-химични показатели, специфични замърсители, приоритетни вещества и микробиологични показатели - *Наредба № 12 от 18.06.2002г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване.*

² http://www5.moew.government.bg/wp-content/uploads/filebase/Water/PURB/Podhodi/Podhodi_ZZV.doc

³ https://www.moew.government.bg/static/media/ups/tiny/filebase/Water/PURB/Podhodi/SWB_ZZV_celi_Natura_2000_ZT.pdf

При актуализация на екологичните цели е направен анализ за степента на изпълнение на планираните цели към 2021 г. (повече информация е налична в т. 5.4 към раздела)

Всички 73 зони са оценени в добро състояние - категория A1 и A2⁴, и съответно за тях е планирана екологична цел към 2027 г. за поддържане и предотвратяване влошаване състоянието на повърхностните води за пиене.

Цели за опазване на околната среда на зони за защита на подземни води, предназначени за ПБВ

Актуализацията на екологичната цел на зоните за защита на подземни води, предназначени за ПБВ, е извършена отново въз основа на направената оценка на химичното състояние на ПВТ по основни физико-химични показатели и специфични параметри - *Наредба № 1 от 10 октомври 2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води и Наредба № 9 от 16.03.2001г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели*. Стойностите на показателите за оценка на добро състояние на ПВТ и стойностите на показателите за добро състояние на зоната за защита са едни и същи.

Определени са следните актуализирани цели:

- За зони, определени в добро химично състояние - „Предотвратяване на влошаването и запазване на добро химично и количествено състояние“;

- За зони, определени в лошо химично състояние са планирани следните цели за опазване на околната среда:

- ✓ към 2027 г. и след 2027 г. - в зависимост от обосноваване на изключение от постигане на целите, например:

- "1. Предотвратяване на влошаването и запазване на добро количествено състояние; 2. Постигане на СК за показател/показатели с отклонение за добро химично състояние до 2027 г.; 3. Предотвратяване влошаването и запазване на добро химично състояние по останалите показатели“.

- "1. Предотвратяване на влошаването и запазване на добро количествено състояние; 2. Постигане на СК за показател/показатели с отклонение за добро химично състояние след 2027 г.; 3. Предотвратяване влошаването и запазване на добро химично състояние по останалите показатели“.

Подробна информация за актуализираните цели за опазване на околната среда на зоните за защита на води, предназначени за ПВТ, са представени съответно в **Приложение 5.3.1.1** и **Приложение 5.3.1.2**.

⁴<https://www.bd-dunav.bg/content/upravlenie-na-vodite/sastoianie-na-vodite-i-zonite-za-zashtita/informaciia-za-sastoianiteto-na-vodite/>

5.3.2. Цели за опазване на околната среда на зони за отдих, водни спортове и/или за къпане

Изискванията за качество на водите, използвани за къпане, се регламентират от:

- Наредба № 5 от 30.05.2008г. за управление качеството на водите за къпане - оценка и класификация на водите за къпане (лоши, задоволителни, добри или отлични) по отношение на микробиологични показатели (чревни ентерококи и ешерихия коли);
- Наредба № Н-4 от 14.09.2012г. за характеризирание на повърхностните води - отлично и добро екологично състояние по отношение на основни физико-химични показатели и специфични замърсители;
- Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители - добро химично състояние по отношение на приоритетни вещества.

Екологичните цели за зоните за отдих, водни спортове и/или за къпане са съобразени със стандартите за качество по показателите за оценка на състоянието им, включени в горепосочените наредби за съответния тип повърхностни води.

В ДРБУ е определена една зона за къпане с име „Язовир Пчелина 2” и код BG3242661710017001. Анализът на данните от мониторинг за зоната за къпане, в периодът от 2008 г. до 2020 г., показват изолирано увеличаване на стойностите на микробиологичните индикатори, но в рамките на стандартите, заложи в *Наредба № 5 за управление на качеството на водите за къпане*. Счита се, че водите в зоната за къпане са с „отлично“ качество, и за сезон 2020 г., съгласно изискванията на националното законодателство, водата за къпане е класифицирана в категория "добра". Зоната не е обособена като самостоятелно повърхностно водно тяло, и е разположена във водосбора на водно тяло с код BG1RL900R1012 и географско описание *р. Бели Лом след язовир Бели Лом до вливане на р. Долапдере при Писанец, вкл. приток р. Наловска*.

Актуализираната екологична цел към 2027 г. на зоната с води за къпане, с име „Язовир Пчелина 2” и код BG3242661710017001, е определена по отношение на основни физико-химични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, а именно: *„Достигане на стойност по показатели биологична потребност от кислород, разтворен кислород общ азот, общ фосфор, общ азот, макрозообентос, фитобентос и риби, съответстващи на стандарта за качество на повърхностни води за умерено състояние и добро химично състояние“*.

5.3.3. Цели за опазване на околната среда на зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи

Специфични екологични цели за тези зони не се определят, съгласно горецитирания подход. Регламентираните в ЗВ цели за опазване на околната среда, т.е. постигане на добро състояние на повърхностните и подземните води, се интегрират с целите за защита на водите от еутрофикация.

5.3.4. Цели за опазване на околната среда на зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми

Специфични екологични цели за тези зони не се определят, съгласно горецитирания подход. Регламентираните в ЗВ цели за опазване на околната среда, т.е. постигане на добро състояние на повърхностните води, се интегрират с целите за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми.

5.3.5. Цели за опазване на околната среда на защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване

Съгласно чл. 119б от ЗВ за териториите и зоните могат да бъдат определени специфични изисквания към състоянието на водите, които трябва да се постигнат и/или поддържат според:

- заповедта за обявяването, издадена по реда на Закона за защитените територии или Закона за биологичното разнообразие;
- влязъл в сила план за управление на защитена територия или защитена зона;
- влязъл в сила план за действие за растителен или животински вид.

За определяне на конкретна специфична екологична цел е необходимо идентифициране на параметрите, свързани с води и техните стойности, постигането на които определят благоприятно природозащитното състояние (БПС). Методологията за определяне на БПС за всеки вид се съдържа в докладите за видове и природни местообитания, публикувани в Информационната система за защитените зони по екологичната мрежа Натура 2000⁵.

При актуализацията на екологичните цели за тези зони, са взети предвид резултатите от изпълнен проект „Разработване на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за 22 зони от екологична мрежа Натура 2000 в България“, по споразумение между МОСВ и Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при Българска академия на науките (ИБЕИ-БАН).

От експертен екип, под ръководството на ИБЕИ-БАН, са разработени специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за определени защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000“. Целите са разработени в съответствие с одобрената от министъра на околната среда и водите Концепция за разработване на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за зони от екологичната мрежа „Натура 2000“⁶,

⁵ <http://natura2000.moew.government.bg/>

⁶ https://www.moew.government.bg/static/media/ups/tiny/%D0%9D%D0%A1%D0%97%D0%9F/Kontseptsia_tseli_ZZ_N2000.pdf

по споразумение между МОСВ и ИБЕИ-БАН. Те са в изпълнение на насоките на Европейската комисия за разработване на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за постигане на пълно съответствие с изискванията на Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и на Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици и са разработени конкретно за всяка защитена зона.

Целите на опазване на ниво защитена зона представляват набор от конкретни цели, които трябва да бъдат изпълнени в дадена зона, за да се гарантира от една страна дългосрочното опазване на типовете природни местообитания и видовете в зоната, а от друга - приносът ѝ по най-добрия възможен начин за постигане или поддържане на БПС на съответния тип природно местообитание и вид в биогеографския регион и страната. Тези цели са основата за определяне на природозащитните мерки в защитените зони и се основават на научни познания и информация за състоянието на съответната зона, видовете и природните местообитания, предмет на опазване в нея, както и за основните въздействия и заплахи, които могат да им повлияят.

В обхвата на ДРБУ са разработени специфични и подробни природозащитни цели за 21 защитени зони, за останалите зони⁷ (линкове към определените цели са включени в **Приложение 5.3.5.2** и **Приложение 5.3.5.3**). Регламентираните в ЗВ цели за опазване на околната среда, т.е. постигане на добро състояние на повърхностните води, се интегрират с разработените към момента специфични и подробни природозащитни цели за защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000. На този етап регламентираните в ЗВ екологични цели, т.е. постигане на добро състояние на повърхностните води, се приемат като цели за опазване на водите в защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000. В разработените цели изискванията за екологичното състояние на повърхностните води са съобразени с екологичните изисквания на съответните видове. Те са транспонирани в системата за оценка на екологичното състояние, в *Наредба № Н-4 от 14.09.2012г. за характеризирание на повърхностните води*, по биологичен елемент за качество „риби“.

За останалите зони на територията на ДРБУ, за които към момента не са разработени специфични и подробни природозащитни цели, и не са определяни специфични екологични цели, поради следните причини:

- в издадените заповеди за обявяване на защитени територии и зони, свързани с водозависими местообитания и видове не са определяни стойности за БПС;
- в докладите за водозависимите видове и природни местообитания за параметрите, свързани с води все още не са определени стойности, постигането на които определят БПС;
- в наличните планове за управление на защитените зони са определяне цели, които имат отношение към състоянието/опазването на водите, но не са идентифициране на параметрите, свързани с води и техните стойности, постигането на БПС.

⁷ Специфични и подробни цели на опазване на защитени зони, утвърдени със заповеди на министъра на околната среда и водите по реда на чл. 12а от Закона за биологичното разнообразие са публикувани на следния адрес: <https://www.moew.government.bg/bg/specifichni-i-podrobni-celi-na-opazvane-na-zastiteni-zoni-utvurdeni-sus-zapovedi-na-ministura-na-okolnata-sreda-i-vodite-po-reda-na-chl-12a-ot-zakona-za-biologichното-raznoobrazie/>

Актуализираните цели за опазване на околната среда на защитени територии и зони, обявени за опазване с водозависими местообитания и биологични видове са представени в **Приложение 5.3.5.1, Приложение 5.3.5.2 и Приложение 5.3.5.3**. За някои зони са представени и целите, съгласно наличните към момента планове за управление на конкретната зона.

5.4. Оценка на степента на изпълнение на целите от втория план и анализ на причините за непостигането им

5.4.1. Изпълнение на целите за опазване на околната среда за повърхностни водни тела

В резултат от изпълнението на мерките при прилагане на ПУРБ 2016 - 2021 г., 129 бр. водни тела са постигнали целта си. Констатира се подобрене на състоянието по отделни показатели. В голям брой водни тела е отчетено подобрене в оценката на показателите БПК 5, общ азот и общ фосфор, както и в оценките на състоянието по отделни БЕК.

В ПУРБ 2016-2021 г. 85 бр. водни тела са били в неизвестно химично състояние и 3 бр. са били оценени с прилагане на подхода за групиране. От тези 85 бр. водни тела в неизвестно състояние, 52 бр. са постигнали целта и в ПУРБ 2022-2027 г. са оценени в добро химично състояние, а 14 бр. остават в неизвестно състояние. Останалите 19 бр. водни тела са постигнали частично целта си, като са констатирани отклонения от СКОС по някои приоритетни вещества.

В ПУРБ 2022-2027 г. 37 бр. водни тела не са постигнали добро химично състояние, поради отклонения на показателите бромирани дифенилетири, живак и/или трибутилкалаени съединения. Констатираните отклоненията не следва да се разглеждат, като влошаване на състоянието, тъй като показателите са анализирани за първи и попадат в групата на устойчивите биоакмулиращи и токсични вещества ("повсеместни замърсители"). Веществата бромирани дифенилетири и живак са открити в матрица биота и не са открити в пробите от матрица вода.

В ПУРБ 2022-2027 г. за 187 бр. водни тела са обосновани изключения от постигане на добро състояние, като за 47 бр. обоснованото изключение е за удължаване на срока по естествени причини. В тези тела са изпълнени мерки и се наблюдава подобрене на състоянието по отделни показатели, но е необходимо време ефекта да се отрази върху цялото състояние на водното тяло.

По- подробна информация за състоянието на водните тела и промените спрямо ПУРБ 2016-2021 г. е налична в Раздел 4.

5.4.2. Изпълнение на целите за опазване на околната среда за подземни водни тела

В резултат на изпълнение на мерки при прилагане на ПУРБ 2016 – 2021 г. степента на постигане на целите е както следва:

По отношение на количественото състояние на подземните води:

В ПУРБ 2016 – 2021 г. всички 50 ПВТ в ДРБУ са оценени в добро количествено състояние. Тази оценка за добро количествено състояние се запазва и към ПУРБ 2022 – 2027 г. – отново оценката на състоянието показва, че всички 50 ПВТ в ДРБУ са в добро състояние по количество.

Планираната екологична цел в 2016 – 2021 г., за запазване и поддържане на добро количествено състояние на подземните води в ДРБУ, е постигната към ПУРБ 2022 – 2027 г.

По отношение на химичното състояние на подземните води:

При оценка на степента на изпълнение на екологичните цели освен актуализираните оценки на състоянието на подземните води, е извършен анализ и идентифициране на тенденциите за повишаване/понижаване на концентрацията на всеки констатиран замърсител/показател с отклонение от СК. По отношение на постигане на екологичните цели за добро химично състояние на подземните води се установи, че:

- За всички 28 ПВТ, които в ПУРБ 2016 – 2021 г. са оценени в добро химично състояние, е планирана екологична цел за запазване и поддържане на добро химично състояние. Тази цел е изпълнена към ПУРБ 2022 – 2027 г. – отново тези 28 ПВТ са оценени в добро химичното състояние.

- За всички 22 ПВТ, които в ПУРБ 2016 – 2021 г. са оценени в лошо химично състояние, са планирани изключения за постигане на добро химично състояние с удължен срок до 2027 г. (чл.156в от ЗВ). При анализа на степента на изпълнение на целите се установи:

- Постигната цел за 12 ПВТ към 2021 г., които са достигнали добро химично състояние по показател/показатели с отклонение от СК и е постигнато предотвратяване влошаването, и запазване на добро химично състояние по останалите показатели. Тези 12 ПВТ към ПУРБ 3 са оценени в добро химично състояние, и за тях не се планират вече изключения от постигане на екологичните цели;

- Постигната цел за 8 ПВТ, които към 2021 г. запазват показател/показатели с отклонение от СК, за които е планирано удължен срок за постигане на добро състояние до 2027 г., както и запазват добро химично състояние по останалите показатели. Тези 8 ПВТ към ПУРБ 2022 – 2027 г. са оценени в лошо химично състояние по същите показатели, за които е планирано изключение от постигане на добро състояние в ПУРБ 2. В ПУРБ 3 отново се поддържат планираните изключения с удължен срок на постигане на доброто химично състояние до 2027 г. по тези показатели с отклонение от СК;

- Непостигната цел за 2 ПВТ, които към 2021 г., освен че запазват показател/показатели с отклонение от СК, за които е планирано удължен срок за постигане на добро състояние до 2027 г., но не запазват добро химично състояние по останалите показатели. Тези 2 ПВТ към ПУРБ 2022 – 2027 г. са оценени в лошо химично състояние по същите показатели, за които е планирано изключение от постигане на добро състояние в ПУРБ 2016 – 2021 г., но е констатирано влошаване по нов показател. В ПУРБ 2022 – 2027 г. отново се поддържат планираните изключения с удължен срок на постигане на доброто химично състояние до 2027 г. по тези показатели с

отклонение от СК. Също така е планирано и ново изключение по установените нови показатели с отклонение, но с удължен срок на постигане на добро химично състояние след 2027 г.

В **Приложение 5.2.1** са представени актуализираните цели за опазване на околната среда на ПБТ в Дунавски РБУ, въз основа на подробен анализ за степната на изпълнение на планираните цели към предходния план.

5.4.3. Изпълнение на целите за опазване на околната среда за зоните за защита на водите

Оценка на изпълнение на целите за опазване на околната среда на зони за защита на повърхностни и подземните води, предназначени за ПБВ

Зони за защита на повърхностните води, предназначени за ПБВ

В ПУРБ 2016 – 2021 г. от общо 72 зони в добро състояние са оценени 71 (категория А1 и А2), като не достигаща добро състояние е само една зона (категория А3) – зона с код BG1DSWIS1109 и име РВ "Каменно здание" на р. Боянска.

При актуализация на екологичните цели за тези зони се установи, че планираните цели са изпълнени, както следва:

- Зона с код BG1DSWIS1109 и име РВ "Каменно здание" на р. Боянска е с подобро състояние. Екологичната цел за тази зона е постиганата, респ. достигнати са стойност по показател/показатели с отклонения, съответстващи на стандарта за качество на повърхностни води за пиене най-малко за категория А2;
- Останалите 71 зони не са влошили състоянието си и остават в добро състояние. Екологичните цели на тези зони са постигнати, респ. поддържане и предотвратяване влошаване състоянието на повърхностните води за пиене.

При актуализацията на плана е определена нова зона за защита на повърхностните води, предназначени за ПБВ. Новоопределената зона за защита за ПБВ от повърхностни води Тя е разположена в поречие Искър и не е обособена като самостоятелно водно тяло. Оценена е в „добро“ състояние.

Зони за защита на подземните води, предназначени за ПБВ

При актуализиране на регистъра на зоните за защита на подземните води, предназначени за ПБВ, отново всичките 50 подземни водни тела са определени като зони, съгласно чл. 119 от ЗВ. В тази връзка планираните екологични цели, и изключения от тяхното постигане за ПБТ, са относими и към зоните за защита на подземните води, предназначени за ПБВ.

В **Приложение 5.2.1** са представени актуализираните цели за опазване на околната среда на ПБТ в Дунавски РБУ, въз основа на подробен анализ за степната на изпълнение на планираните цели към предходния план.

Оценка на изпълнение на целите за опазване на околната среда на зони за отдих, водни спортове и/или за къпане

В ПУРБ 2016 – 2021 г. за зоната за къпане „Язовир Пчелина 2” е планирана екологична цел за: *„Достигане на стойност по показатели биологична потребност от кислород, нитратни и нитритни йони, общ фосфор, общ азот, макрозообентос и фитобентос, съответстващи на стандарта за качество на повърхностни води за умерен потенциал и добро химично състояние”*. При оценка степента на изпълнение на екологичната цел за зоната за къпане се констатира, че:

- не е постигната по отношение на показатели фитобентос, макрозообентос, общ азот, общ фосфор и биологична потребност от кислород, за достигане на умерено екологично състояние;
- отчетено е влошаване по показатели риби и разтворен кислород за достигане на добро екологично състояние, и е постигната целта за невлошаване на екологичното състояние по останалите показатели за добро екологично състояние;
- постигната е целта за запазване на добро химично състояние.

Оценка на изпълнение на целите за опазване на околната среда на зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи

Не е приложимо извършването на отделен анализ, на степента на изпълнение за екологичните цели за тези зони, тъй като не се определят специфични екологични цели. Регламентираните в ЗВ цели за опазване на околната среда, т.е. постигане на добро състояние на повърхностните и подземните води, се интегрират с целите за защита на водите от еутрофикация.

Оценка на изпълнение на целите за опазване на околната среда на зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми

Не е приложимо извършването на отделен анализ, на степента на изпълнение за екологичните цели за тези зони, тъй като не се определят специфични екологични цели. Регламентираните в ЗВ цели за опазване на околната среда, т.е. постигане на добро състояние на повърхностните води, се интегрират с целите за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми.

Оценка на изпълнение на целите за опазване на околната среда на защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване

Не е приложимо извършването на отделен анализ, на степента на изпълнение за екологичните цели за тези зони, тъй като не се определят специфични екологични цели:

- регламентираните в ЗВ цели за опазване на околната среда, т.е. постигане на добро състояние на повърхностните води, се интегрират с целите за опазване на защитени територии и

зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване;

- регламентираните в ЗВ цели за опазване на околната среда, т.е. постигане на добро състояние на повърхностните води, се интегрират с разработените към момента специфични и подробни природозащитни цели за защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000.